

v e r e n i g i n g

O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N

Kon. goedgekeurd d.d. 22 februari 1958 nr. 58 - gevestigd te 's-Gravenhage

Giro no. 468874 t.r.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abbon.: DOVENETELWEC 57^a 2555 TD 's-Gravenhage t.684541

Secretariaat: TALINGLAAN 21 2566 VA 's-Gravenhage t.30634101

W E E K B L A D

nadruk verboden

21 maart 1980

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij weten ook niet alles en kunnen fouten maken, dus U moet zelf nadenken over alles, wat hier besproken wordt. Vandaag zal dit een actueel onderwerp moeten zijn, waaraan ik de titel verbindt:

O N D E R S T E B O V E N

=====

Want er zijn op het ogenblik overal nogal wat eigenaardige kreten te horen. Misschien is het wel aardig aan de hand van al dergelijke leuzen en hun uitwerkingen eens na te gaan, wat er feitelijk aan de hand is.

Misschien staakte U mee met het FNV of heeft u daarover de pest zoals de rest. Die woorden op zich zeggen echter maar weinig. Het is daarom van belang dat wij eens nagaan, wat er feitelijk aan de hand is.

Zoals het interessant is, waarom bepaalde mensen beweren dat het handhaven van het gezag in de naam van de democratie in feite demagogie is.

Want zoals u weet is een demagoog iemand, die het volk misleidt door leuzen die hij in hun betekenis zelve waarschijnlijk niet eens kan overzien.

Overigens is het gesteld op zich al dwaas. Want er kan in een beschaafd en geïndustrialiseerd land als het uwe immers nooit een werkelijke democratie bestaan? Dit ongeacht het voortdurende misbruik van dit woord.

Een democratie is een regering van het volk en door het volk. Maar op het ogenblik dat het volk er toe wordt gebracht zijn eigen zeggingschap aan anderen te delegeren en degenen die deze gedelegeerde macht verkrijgen hierdoor geneigd zijn de massa te manipuleren is er geen sprake meer van een werkelijke democratie, daar wel over en mogelijk voor, maar nimmer meer door het volk werkelijk beslist kan worden. Dat is wel duidelijk.

In uw wereldje heeft men altijd weer getracht, het meeste goed voor de meeste mensen tot stand te brengen. Altans, dat beweert men en dat geloven de betrokkenen zelfs vaak,

Nu ben ik het er mee eens, dat een ieder zoveel mogelijk krijgt wat

hij of zij hebben wil. Maar het is natuurlijk wel zo dat je niet altijd maar kunt nemen van hetgeen reeds een ander behoort in de hoop, zo zelf te verkrijgen wat je nog niet hebt.

Dit is echter juist hetgeen je op het ogenblik ziet bij krakers e.d. In zich hebben die mensen gelijk. Het is een paskwil dat overal de kantoor-torens als paddestoelen de grond uit rijzen terwijl de mensen die willen wonen nog niet eens in staat zijn een kamer te vinden, die zij kunnen betalen. Dat is waanzin.

Aan de andere kant is het zo, dat uw maatschappij mede is opgebouwd op de waarde en betekenis van particulier bezit, terwijl dit bezit en de eigenaars daarvan onderworpen zijn aan een openbare rechtsorde.

Door nu in te grijpen tegen het particuliere bezit zoals een kraak-actie in feite doet, kom je in konflikt met de eigenaar. En wanneer die eigenaar binnen het kader van de openbare rechtsorde nu zijn rechten toegesproken krijgt heb je als kraker dus geen recht meer, door te gaan met je aktie.

Probeer je dan toch jezelf een recht te nemen, dan ben je in opstand tegen het geheel van de gemeenschap en niet alleen maar tegen de eigenaar van het gekraakte pand, de speculant of welke aanduiding je daarvoor dan ook wilt gebruiken.

Iets dergelijks speelt bij de loonbesluiten van de regering. Ik vind het overigens interessant te zien, hoe zich dit alles afspeelt. De Heer Kok, met een bruto inkomen van rond f 50.000 per jaar en emolumenten van rond f 20.000 per jaar staat de mensen nadrukkelijk te vertellen, dat de mensen er niet op achteruit mogen gaan.

Ik kan begrijpen, dat niemand er graag werkelijk op achteruit wil gaan. Maar wanneer er al iemand achteruit moet gaan, is het toch beter dat de grote massa iets achteruit gaat. In dat geval is het immers vol-doende, wanneer een ieder er een klein beetje op achteruit gaat.

Wanneer je echter die achteruitgang wilt afschuiven naar anderen zegt dit, dat in verhouding veel minder mensen in verhouding veel grotere offers zullen moeten brengen om een gelijk effect mogelijk te maken.

Indien die offers, die veelal als noodzakelijk worden voorgesteld dus werkelijk onvermijdelijk en noodzakelijk zijn, is het dus onrecht wat de FNV doet.

Zeker. Je behoeft het niet altijd eens te zijn met hetgeen een rege-ring verricht en je hebt als burger dan ook bepaalde middelen om je daartegen eventueel te verweren. Maar ja, het FNV wilde graag meer macht verkrijgen en bestaande invloed behouden, dus wilde het demonstreren.

Terecht. Dit is toegestaan. Een andere vraag is, of het moreel juist is te demonstreren door in feite een trimoefening voor het gehele volk te verordonneren. Zo in de stijl van "kun je nog lopen, loop dan maar".

Al kan ik de neiging, de eigen "macht" te demonstreren wel begrijpen, zo meen ik toch dat de mensen, die de treinen hebben laten lopen meer reeel hebben gedacht.

Dezen immers hebben beseft, dat je het verzet tegen een bepaalde politieke coterie - dat is het in feite - niet moogt laten ontaarden in een afpersingsoefening waaronder een geheel volk moet lijden. Maar ja, er zijn nu eenmaal leiders die dat anders zien.

Zoals ik begrip heb voor de wijze, waarop men verwachtingen als zekerheden voorstelt. Den Uyl b.v. stelt, dat men misschien toch nog wel een half procent groei van het volksinkomen mag verwachten. Waarbij het natuurlijk sterk afhangt van de wijze, waarop je de dingen berekent, welke verwachting je kunt verkondigen. Maar als de man zegt misschien zo vertaal ik dit als een "het is er wel niet, maar laat ons voorlopig nu maar even doen alsof".

Dat mensen zo te werkgaan is iets, wat het volk ook meer moet leren beseffen en het zo goed zijn, wanneer men leerde, tussen de regels door

te lezen.

Wanneer je tussen de regels door leest, ziet de toespraak van bepaalde vakbondsleiders er zeker geheel anders uit dan ~~ver~~staan wordt door hun volgelingen, die hen beluisteren.

De mannen uit de vakbonden zeggen dan in feite: wij moeten ten koste van alles onze positie en onze macht handhaven. En omdat wij dit willen en moeten doen kunnen wij niet meer terugkeren tot een meer redelijk standpunt zelfs indien wij dit zouden wensen.

Het gaat hier dus niet meer om rationele benaderingen, maar om in feite grotendeels emotionele elementen. Men heeft door op de emoties van de werknemers in te spelen demonen opgeroepen, die men nu niet meer kan bedwingen.

Wanneer je begrijpt, wat zich afspeelt in b.v. de FNV dan moet je overigens toegeven, dat men het nog heel netjes heeft gespeeld. Want indien men bepaalde groepen mensen niet de kans had gegeven nu eens flink van zich te laten horen zo waren er wel veel minder mensen daadwerkelijk in opstand gekomen, maar die zouden dan ook zonder enige twijfel heel wat meer brokken hebben gemaakt.

Trouwens, ik kan de regering ook best begrijpen. Om eerlijk te zijn, voor mij is van Agt nog steeds een fietsende bulldozer die sla-om vaart tussen de problemen, die hij niet aan kan. Maar hij doet dit in ieder geval wel zeer kundig en op zijn manier kan hij ook niet veel verder meer terug, daar het enige wat de men in werkelijkheid niet wil een terugkeer is in de meer normale omstandigheden, waarin je geen premier meer bent.

Om zijn soms onredelijk doorzetten voor zich aanvaardbaar te maken houdt hij zichzelf voor, dat hij zolang aan het bewind wil blijven tot kabinet - door onze vriend Henri overigens aangeduid als een kommode - zoveel maatregelen ambtelijk heeft verankerd, dat het meer dan 2 jaren zal duren voor een andere regering in staat zal zijn, dezen ook maar enigszins terug te draaien. Want om te zorgen, dat iets blijft voortbestaan en te zorgen dat iets onmogelijk lijkt is een ambtelijk apparaat ook een zeer handig ding.

Wie probeert de situatie in de maatschappij op het ogenblik te overzien komt dan ook tot de nogal eigenaardige konstatering dat in feite iedereen heen heel klein beetje gelijk heeft.

De vraag zou dus moeten luiden: Wanneer een ieder wel een beetje gelijk heeft, waarom kunnen de mensen dit dan niet van elkander beseffen en waarom kunnen zij dan te samen niet komen tot redelijke overeenkomsten die een werkelijke samenwerking mogelijk maken?

Om een voorbeeld van hetgeen dan mogelijk is te geven: het zou nog niet zo gek zijn, wanneer de VVD en de PvdA samen zouden gaan. In de VVD zitten heel veel mensen die bedrijven hebben, terwijl de PvdA de opvoeding probeert te bedrijven van de mensen, die in die bedrijven werken.

Wanneer nu beseft zou worden, dat een goede samenwerking tussen bedrijfsvoerders en arbeiders noodzakelijk is om nederland nog enige schijn van welvaart te laten handhaven zou volgens mij ook niemand meer beweren dat de partijen die in hoofdzaak deze groepen vertegenwoordigen niet samen kunnen werken.

Maar dit is kennelijk niet denkbaar. Want men heeft aan beide zijden een eigenaardige mentaliteit geschapen waarbij men uitgaat van het standpunt dat men zelf gelijk heeft, altijd meer dan alle anderen. Een aangezien ik vanuit mijn standpunt geheel gelijk heb en dit ten dele zelfs kan aantonen, zo redeneert men, ben ik niet meer verplicht naar de ander en diens argumenten werkelijk te luisteren.

Men gooit heel goede dingen ondersteboven en maakt het ontstaan van op zich voor allen even begeerlijke situaties onmogelijk, alleen maar omdat men niet bereid is werkelijk naar elkander te luisteren.

Wanneer men al naar elkander luistert zo doet men dit alleen om de ander aan te kunnen vallen en niet om samen te kunnen werken.

Ik geloof dat, wanneer de krakers zo ver zouden kunnen komen, dat zij zich ook inderdaad politiek op zouden gaan stellen - wat nodig is in een land, waarin de politiek alles beheerst, ook al is dit volgens mij geen ideale situatie - zouden zij alleen reeds op grond van het grote tekort aan hizen en kamers voldoende invloed kunnen krijgen om de andere partijen wakker te schudden. En wanneer die te veel stemmen gaan verliezen zullen zij om die terug te winnen aan de toestand eindelijk daadwerkelijk iets gaan doen.

Zolang van een dergelijke politieke pressie echter geen sprake is gaan de belangen van bouwondernemingen e.d. natuurlijk voor, want die hebben wel al voldoende invloed verworven. Want die zitten al in het parlement zoals Jules de Korte zou zeggen.

Wanneer je denkt dat je iets alleen extra parlementair kunt doen moet je ook begrijpen, dat extra parlementair zodra het lastig wordt tevens illegaal zal betekenen.

Illegaal omdat het in feite vaak mede een ontkenning betekent van een bestaande rechtsorde. Dit impliceert dan, dat er een onmiddellijke strijd zal ontstaan tussen jou en een ieder, die aan die rechtsorde voor zich hoe dan ook rechten of bescherming probeert te ontnemen.

Wat niet al te prettig en veelbelovend voor de toekomst is. Want elke mens kent in zich een hunkering naar geluk en vrede. Uiteindelijk zoekt men naar een soort mystieke eenheid.

Mystiek is geen woord om te gebruiken in een actueel onderwerp. Maar vele van de mensen, die je op het ogenblik bezig hoort proberen de wereld tot grotere eenheid te brengen. Hun fout is, dat zij gelijktijdig veronderstellen door de gehele wereld gehoord te worden, met de gehele wereld verbonden te zijn.

Daarom heeft hun streven veel weg van de bestrevingen van de mysticus die als hoogste doel immers een eenheid met alles zoekt te bereiken om zo a.h.w. in alle dingen gelijktijdig te bestaan.

Dat doet een junkie op zijn wijze, dat doen mystici en yogi's, kortom een ieder, die zich met het geestelijke streven bezig houdt. Uiteindelijk zoekt men die eenheid.

Het is dan ook nie zo wonderlijk dat in een verbrokkelde maatschappij zoals die nu over bijna de gehele wereld bestaat de mensen het gebrek aan eenheid veel sterker zijn gaan gevoelen dan voorheen denkbaar leek.

Begrijpelijk is deze nadruk wel. Als mens behoorde je vroeger ergens bij. Tegenwoordig echter woon je in een flatje in feite alleen en kweek je flatneuroosjes terwijl je je hoogstens aan de buien ergert. Vindt je al een buurvrouw om koffie mee te drinken, dan is er in feite alleen sprake van een oppervlakkige en op elk ogenblik te verbreken eenheid die berust op je afkeer van de anderen die je beroddelt.

Treurig, zeker. Je gaat als mannen samen uit om een biertje te pakken, je schreeuwt wat tegen elkaar, maar luister niet, wanneer de ander werkelijk iets te zeggen heeft. Je maakt lol, zo zeg je. In feite streef je alleen naar een roes om eens even te kunnen vergeten dat je feitelijk nergens bij behoort.

Wanneer u probeert het sociale probleem van deze tijd te ontleden kunt u volgens mij nergens anders dan bij juist dit punt terecht komen. De kern is de toenemende eenzaamheid van de mens plus dit in hem mischien onbewuste, maar toch altijd sterk aanwezige verlangen naar een absolute verbondenheid.

Hoe meer werkelijke verbondenheden wegebben, hoe sterker een schijn van saamhorigheid wordt opgebouwd en hoe meer vertoon en in feite zinloze aktie de plaats in gaan nemen van een elkander begrijpen, naar elkander luisteren en ook voor anderen verantwoordelijkheid aanvaarden.

Ik wil niets kwaads zeggen over b.v. de regering. Maar wat zij zekerlijk onder aanvoering van haar voorzitter het beste kan is kennelijk het verklaren van de besluiten die zij meent te moeten nemen zonder deze ooit werkelijk begrijpelijk te maken.

En wat een FNV het beste doet is het schreeuwen van leuzen in de aanname, dat een ieder wel mee zal schreeuwen, zonder te luisteren naar de velen die zwijgen of iets anders roepen.

Denk ook eens aan de jeugdgangs, die bendes zeer jonge kereltjes, die de wereld wel eens even mores zullen leren en zich zullen nemen wat zij hun recht achten. Kinderen, die geheel alleen staan wanneer zij een dergelijke band niet vinden, want zelfs thuis hebben zij geen vaste functie meer en nergens vinden zij een werkelijke, maar voor hen begrijpelijke en zo aanvaardbare orde waaraan zij zich bewust willen onderwerpen. En wanneer je het zo voelt, wat moet je dan nog?

Ik kijk naar de gehele situatie, zoals deze nu bestaat. Zeker, de Kamer zal er nog niet geheel uit zijn, al geeft zij de regering haar zin. Begrijpelijk, want een kamer waarin zoveel mannen zitten die alleen met elkaar werkelijk contact hebben wordt als vanzelf voornamelijk een pratkamer. Voor het volk is die kamer natuurlijk eerder een gelagkamer, want het is het volk, dat het gelag mag betalen.

Misschien kun je er wel eens om lachen, maar in feite komen die mannen er nooit uit. Niet, omdat zij het niet eens kunnen worden, maar omdat een ieder zich verplicht acht een afwijkende mening te verkondigen in de hoop zo te rechtvaardigen, dat hij en de zijnen in die kamer op de kosten van het volk aanwezig zijn. Dan zegt men zelfs ja alleen omdat de konkurentie neen zal zeggen. Pijnlijk.

Goed, U kunt van mij aannemen, dat de regelingen die de regering voorgesteld heeft praktisch doorgaan. Wat nu? Want het grote probleem is hierbij, dat die regering en zelfs vele politici menen hiermede te doen wat voor allen het beste is.

Neen, dit is geen grapje. Die mensen zijn werkelijk er van overtuigd dat zij voor anderen het beste doen en begrijpen niet eens, waardoor zij zelf mede in hun voornemens en houding worden gedreven.

Zo hoor je steeds weer staatslieden beweren, dat je het de arme mensen niet aan kunt doen, de renten voor hypotheekvoortaan niet meer van de belastingen aftrekbaar te maken.

Maar wanneer je nu hoort, wie ddt vooral zo nadrukkelijk zeggen en je telt even op, wat dezen aan hypothecaire schulden hebben, dan ontdek je dat zij bewust of onbewust door eigen belang worden gedreven. Er zijn er enkelen onder, die het meer dan 50 mille per jaar zou schelen, wanneer dit niet meer zou mogen. Enkele anderen zou dit 20 mille achteruitgang in inkomen betekenen, enkelen ook dertig mille.

Sommige mensen hebben leningen aangegaan van 4, 5 ton, anderen van 2½ ton op het ogenblik dat zij beseften, een bepaalde positie voorlopig in te nemen.

Wanneer je dat eld dan niet zonder meer alleen in onroerend goed belegt kun je er rente of inkomen mee maken en wanneer je die rente dan niet zelf geheel betaalt, maar voor een groot deel afschuift op de gemeenschap door zo schijnbaar je werkelijke inkomen aanmerkelijk te verlagen, kom je er werkelijk op een koopje vanaf.

Toch kun je niet stellen, dat die mensen alleen tegen een verandering van de betreffende regeling zijn voor henzelve. Maar juist omdat zijzelf zich in een situatie bevinden, waarin een dergelijke verandering pijnlijk zou worden kunnen zij zich beter voorstellen, hoe pijnlijk een dergelijke maatregel bij anderen aan zou komen.

Maar diezelfde mensen kunnen zich niet voorstellen hoe pijnlijk het voor anderen is, wanneer bepaalde prijzen te snel omhoog gaan, zeker wanneer die mensen leven moeten van het minimum loon. Want zijzelf hebben

een inkomen waarbij die paar centen extra dan misschien niet leuk zijn, maar overkomelijk zijn, omdat je je niet werkelijk hoeft te beperken. Zoals iemand die in een dienstauto rijdt het minder snel erg zal vinden wanneer de benzine steeds duurder wordt.

Dat is toch begrijpelijk en veronderstelt geen kwade opzet. Maar iemand, die zelf nooit van het openbaar vervoer gebruik maakt kan misschien wel theoretiseren over de noodzaak van een beter openbaar vervoer maar zal uiteindelijk vooral ook denken aan het wegennet, want hij zit immers steeds weer tussen zijn eigen vier wielen?

Aan dit soort dingen ziet men eenvoudig voorbij, wanneer men niet alles zo heel eenvoudig te kunnen stellen. Mensen zijn mensen en de zaken zijn niet eenvoudig, omdat de mensen in hun reacties wel vaak simpel lijken, maar alles behalve eenvoudig reageren.

Tussen haakjes, wanneer dit alles u niet interesseert moogt u het rustig zeggen hoor. Dat is het karakter van inspraak: U moogt neen zeggen en dan praat ik rustig verder.

Waar ziet u de plaats van het CNV in deze legpuzzel?

Ik zie het CNV als een zeer eigenaardige groep, waarbij men, - uitgaande van de trouw aan God, volk en Oranje die het merendeel van de leden nog in de greep heeft - zich onthoudt van extreme handelingen en zich toch gelijktijdig aangetrokken voelt tot de suggestie van macht en invloed die van het FNV uitgaat.

M.a.w. : dit CNV is een niet revolutionaire vakbond, voortgekomen uit pogingen om door het oprichten van eigen vakbonden de verderfelijke invloed van de kommunisten en socialisten te beperken, die op grond van haar christelijke beginselen altijd eerst de regeerenden de kans zal laten te zeggen, wat zij besloten hebben om dan te zorgen, dat het niet zo door zal gaan.

Het FNV begint daarentegen voor de staatslieden iets gedaan hebben in de hoop dat het dan van de baan is en er nooit meer iets over gezegd zal worden.

Ik hoop overigens niet, dat u deze uitspraak als een ontwaarding van beide of een van beide vakbonden zult beschouwen, daar dezen ongetwijfeld nut hebben en belangrijk kunnen zijn.

Misschien zou ik ook daarover nog iets meer moeten zeggen. Er zijn ook b.v. een groot aantal kerkelijke zaken, die in feite niet meer passen in deze tijd.

Maar ook de vakbonden stammen uit een andere periode en danken hun ontstaan aan een strijd voor dingen, die nu vanzelfsprekend zijn geworden. Zij hebben dus hun nut en hun verdienstelijkheid wel degelijk bewezen, maar dan wel onder geheel andere omstandigheden dan de huidige.

De kerk wil voortgaan met haar oude methoden en zo orthodox mogelijk getrouw blijven aan hetgeen men nu beschouwt als de werkelijke beginselen van eens - zelfs wanneer die nu zinloos of niet houdbaar zijn geworden.

Het zelfde geldt voor de vakbonden. Men wil nog steeds de oude beginselen, de oude strijd, voortzetten. En kijk je daarnaar, dan vindt je toch wel andere beginselen bij een FNV dan bij een CNV.

Kortom, de uitgangspunten van beiden verschillen nogal wat, ook wanneer hun doel in deze dagen gemeenlijk hetzelfde zal zijn.

Dit beziende vraag ik mij wel eens af, waarom die verschillen zo sterk op de voorgrond komen, kerkelijk zowel als elders. Zijn de mensen dan niet meer bereid werkelijk met elkaar te spreken?

O, het is natuurlijk niet zo verheven geestelijk, wanneer je je met deze zaken bezig houdt. Maar waarom zouden de mensen in deze dagen zich niet meer verantwoordelijk willen gevoelen voor het wel en wee van hun burenen?

Dus bijvoorbeeld zoals men dit tot voor kort nog kende in het land van de tukkers, de naoberhulp: een verplichting in feite, al is het een morele verplichting. Een regel, een handelwijze, die uit de gemeenschap zelf voortkwam en erg belangrijk was. Want daarbij ging het niet om de vraag of iemand wel aardig was, wel je vriend was of niet, maar om de vraag of hij in je nabijheid woonde. Want dan was hij je naaste en had je voor hem verantwoordelijkheid.

Misschien zou iets dergelijks weer wat meer op de voorgrond moeten komen: niet het gevoel van seperatisme. Wat weer iets anders is -

neem mij de korrektie van uw gedachten niet kwalijk - dan polarisatie. Polarisation is een kwestie van tegenstellingen scheppen en verscherpen. Seperatisme is een kwestie van isoleren en betekent in de gebruikte betekenis, dat de mensen steeds meer van elkander worden afgezonderd.

Juist dit isolement, waarin steeds meer mensen zijn terecht gekomen maakt het hen steeds minder mogelijk te begrijpen waarover een ander het heeft, maakt het hen ook onmogelijk om waardigheid te vinden in hetgeen zij zelf zijn en doen.

Het betekent een toenemend isolement van de mens t.a.v. de maatschappij, het gebeuren. Maar ook een afzondering, waardoor men niet meer denkt aan of zelfs maar beseft van de moeilijkheden van de naaste en de wijze, waarop men zelf voor die naaste toch mede verantwoordelijkheid moet dragen.

Dit is de verklaring voor de vele krankzinniglijkende uitspattingen in deze tijd. En geloof mij, er spat nogal eens wat. Men veroorzaakt zo moeilijkheden of zelfs lijden voor anderen, waarover men niet verder nadenkt en waarvan men de mogelijke gevolgen niet eens beseft.

Ik neem als voorbeeld maar weer die krakers in Amsterdam, omdat dit geval nogal wat opzien heeft gebaard. Deze mensen zelf zijn slechts aansprakelijk geweest voor het opwerpen van een enkele nogal kleine baricade. Al het andere is mee opgericht door mensen die het kennelijk erg leuk vinden om straten op te breken. Een soort gereverseerde stratennakers uit liefhebberij dus.

Deze laatste mensen voornamelijk en niet de krakers zelf zijn verantwoordelijk geweest voor het werpen met stenen, de verwonding van politie mensen en vooral deze mensen zijn het geweest, die de feitelijke konfrontatie met een politiemacht door hun gedragingen hebben uitgelokt.

Er is immers een groot verschil tussen het gedrag van de krakers, die alleen duidelijk wilden maken, dat zij zich niet zonder meer zouden laten verdrijven, en degenen die kwamen om vooral agentje te pesten - de sport die door zovelen die er in feite niet bij betrokken waren in die dagen met zoveel ijver is bedreven. Hebben de krakers dit werkelijk geheel voorzien of werden zij meegesleept door iets, wat zijzelf wel opriepen maar in feite niet bedoelden? Beseftte de meerderheid van de bij deze rel betrokkenen wel werkelijk, waarom het ging? het antwoord zal helaas ontkennend moeten luiden.

De juiste geesteshouding in een tijd, waarin de moeilijkheden psychisch economisch en sociaal op de mensen afstormen zou allereerst overleg moeten zijn, het zoeken naar hetgeen men te samen zou kunnen doen. En dan niet alleen met de eigen groep, maar met alle betrokkenen.

Men zou zich vooral ook af moeten vragen hoe men het voor een ander iets gemakkelijker zou kunnen maken om in deze tijd en onder deze omstandigheden te leven. Maar hoe gaat het in feite? Men beroept zich op al dan niet werkelijke en erkende rechten en reageert dan: Wat ik heb laat ik mij niet afnemen en het kan mij verder niet scheiden wie daaronder dan lijdt.

Denk eens aan de vele vakbondsleden die, overigens zeer gedisciplineerd, vertrokken uit steden als Den Haag naar Amsterdam. Zij gingen over Leiden. En dat was symbolisch voor het hiernede overlijden van een democratie

die ondanks alle zelfbeheersing wel degelijk in hun wijze van denken en optreden gelegen was.

Het waren bijna mensen als kinderen, die op kosten van pa een dagje uitmochten met de zekerheid, dat zij anderen daardoor nog konden pesten ook.

Wie heeft er nagedacht over de mogelijke gevolgen van die vrolijke tocht? Wat is er gebeurd met mensen die voor een afspraak naar een ziekenhuis moesten en die nu geen openbaar vervoer konden krijgen en maar heel moeilijk een taxi die zij in feite niet kunnen betalen van hun armoe? Wat is er gebeurd met de ouden van dagen, die nu niet de mogelijkheid hadden even in de stad inkopen te gaan doen en wonen in een omgeving waar je wel haltes van tram en bus aan kunt treffen, maar waar geen winkels te vinden zijn op een voor hen doenlijke loopafstand?

Dergelijke vragen heeft niemand zich gesteld. Daarover heeft men niet eens nagedacht. Men heeft zich niet afgevraagd wat het voor een hagenaar die een ziek kind in b.v. het academisch ziekenhuis in Utrecht heeft liggen betekent, wanneer hij geen vervoer kan krijgen ofschoon het kind mogelijk al op sterven ligt. Moet die dan maar thuis blijven, alleen omdat hij geen eigen auto heeft? Toch zouden dergelijke situaties voorgekomen zijn, wanneer de leiders van de spoorwegstaking hun zin gekregen hadden.

Of men op deze wijze vele mensen dupeerde, mensen mogelijk voor de rest van hun leven ongelukkig zou maken heeft niemand zich willen afvragen. Dergelijke dingen tellen immers niet? Het gaat om het grote en heilige ideaal: wij willen zoveel procent!

Eh, beste mensen, handelen jullie op persoonlijke schaal vaak niet net zo? Denk je ook niet vaak "ach, laat maar kletsen" of "mijn belang telt zwaarder"?

Hoe behandelt u uw medemensen? Wanneer er iemand komt om u in zijn heilige zendingsijver een boodschap te brengen, luistert u dan wel eens? Bent u tenminste vriendelijk tegen zo iemand? Of behandelt u iemand die het evangelie wil verkondigen aan uw deur nog erger dan iemand die met perzische kleedjes komt venten en die je helemaal niet vertrouwt? Neen. Niet nodig vandaag. Bom, deur dicht.

Klinkt het gek? Doet u dergelijke dingen dan nooit, komen zij dan zo zelden voor? Zeker, het leger des heils heeft een heel goede reputatie. Maar hoeveel mensen reageren onvriendelijk terwijl zij denken "sta je daar nu al weer met die strijdkreet? ga maar ergens anders gillen".

Mensen die zo reageren en dit nog normaal vinden ook zijn mensen die zich nooit af willen vragen wat die ander dan wel is, wat die ander dan wel wil. Wat voor die ander belangrijk is. Die mensen vragen zich steeds weer alleen maar af, wat voor henzelf het meest convenient is.

Wanneer ik dit alles vanuit mijn wereld bezie denk ik steeds weer: beste mensen, begrijp je dan niet, dat je die problemen niet kunt oplossen door er als een handige vos omheen te kruipen en een wirwar van wetten vermijdende toch je zin eenvoudigweg door te zetten?

Denkt u, regeerders, dat het verstandig is alleen maar alle gaten in de wet dicht te stoppen waar net een vakhondsman doorheen zou willen kruipen?

Je komt heus niets verder, ook niet met het uitbreiden van je ambtelijk apparaat, zelfs wanneer je dit verantwoordt als een scheppen van werkgelegenheid. Want voor de gemeenschap bereik je niets hierdoor, het werkelijk door de gemeenschap verdiende inkomen neemt niet toe en alles wat je bereikt is een dure en deftige werkverschaffing op ambtelijk terrein.

Zoals anderen moeten beseffen, dat je er niet komt door alleen maar bedrijven stil te leggen zodra zij geen winst meer opleveren. Want wanneer je de zaak iets anders aan zou pakken, zou het mogelijk zijn om door te

gaan en dat zou op de duur goedkoper zijn dan sluiten.

Ook hier ligt het probleem vooral in het feit, dan men de gemakkelijkste weg volgt en zich niet afvraagt wat de sluiting van een bedrijf kan betekenen voor degenen, die er werken, voor die anderen.

Een concern zegt: indien wij zien, hoe de mogelijkheid tot goedkopere toelevering van onderdelen van elders ligt, is het niet meer noodzakelijk onze vestigingen hier en daar geheel in stand te houden. Wij zullen natuurlijk niet alles ineens sluiten, want dan komt er te veel verzet, maar wij kunnen nu b.v. 200 man af laten vloeien en nog 300 mensen tijdelijk elders onderbrengen. Die lopen dan vanzelf wel weg of gaan met pensioen en wij hebben voordeel behaald en gelijktijdig nog een mooi sociaal gebaar gemaakt.

Degenen, die dergelijke beslissingen vaak al te snel nemen vragen zich niet af, wat werkeloosheid voor vele mensen betekent. Zij redeneren met zovele anderen: Ach, een werkeloze heeft het goed.

Een werkeloze heeft de kans om op staatskosten te gaan vissen en zijn geld krijgt hij per girocheque thuis, dus hij hoeft zijn geld niet eens te gaan halen. Wat hem dan weer benzine spaart voor zijn auto.

Misschien is het wel zo. Maar aan de andere kant: wat is je positie wanneer je geen enkele taak hebt? Wanneer je nergens bij behoort.

In een bedrijf behoor je er in ieder geval nog bij, ben je een van degenen, die in een bepaald proces een rol spelen. En al kanker je alleen maar over je werk in de kantine met anderen, toch geeft dit een gevoel van betrokkenheid, voel je je met die anderen op een vreemde manier toch een. Want je werkt voor dezelfde baas, hebt een zolfd tegenstander als meerdere anderen, een voorman, een directeur of nog iemand anders.

Je hebt mogelijk ook nog gezamenlijk een doel, al is het maar eens iemand op zijn nummer te zetten of te samen met de anderen een zo goed mogelijk product af te leveren.

Er zijn zovele dingen, die je leven vulden, er betekenis aan gaven. En nu ben je werkeloos en heb je dit alles niet meer. Het enige wat je blijft is een straat om doorheen te lopen wanneer het weer goed genoeg is, een vrouw die blij is, wanneer haar vent eindelijk eens een ogenblik het huis uit is. En voor de rest heb je hoogstens een stel vrienden die er net zo aan toe zijn en die zich lopen te beklagen terwijl je samen nog een biertje pakt van je armoede.

O, in de kroeg hoor je er weer bij, onder de vrienden beteken je nog iets. Is het een wonder, dat dergelijke mensen vaak dronkzuchtig worden? Is het gek, dat dergelijke mensen soms de cafard krijgen en alles kort en klein zouden willen slaan of slaan?

Is dat nu werkelijk zo vreemd, zo onbegrijpelijk? Wanneer je geen werk meer hebt en geen andere inhoud voor je leven kunt vinden, wordt dan niet de gehele wereld je vijand?

Er zijn steeds meer mensen, vooral jongeren die hun verwachtingen beschaamd zien of geheel niet aan de bak kunnen komen, die zo reageren. Steeds meer en feller zien wij het geweld tot uiting komen dat het gevolg is van een ontzettende haat tegen de naatschappij en bepaalde aspecten daarvan.

Al dat geweld is zeker niet alleen de schuld van degenen, die het plegen, want de anderen zijn vaak blind voor hetgeen hen beweegt, luisteren niet naar hen wanneer zij proberen zich uit te drukken. En dat is toch iets, waarin nu werkelijk eens wat verandering zou moeten komen.

Zeker, je kunt de feiten onkeren, alles ondersteboven halen en dan zeggen, dat het toch naar ons werk is waardoor er zoveel welvaart is gekomen, dat wij toch solidair zijn met de mensen die van de sociale zorg moeten leven, de uitkeringtrekkers.

Maar wat is de werkelijkheid? Men ergert zich eenvoudig en het

meest algemene resultaat dat Kok e.s. gehaald hebben is het gekanker over het feit, dat de Vara besloot solidair niet uit te zenden, terwijl men juist van plan was op de t.v. te kijken naar de kwis. Waarop men gezellig te samen begint te kankeren over mensen, die menen u te moeten straffen voor wat de regering van plan is -- iets waaraan de kijker toch ook niet kan doen. Waarna men het andere net aanzet of zoekt naar een leuk programma in het buitenland.

Maar ja, zelfs wanneer je varalid bent kun je daarom je lidmaatschap moeilijk op gaan zeggen nietwaar. Want anders zou er geen rooie t.v. meer zijn, dan blijft er alleen nog groen geel en blauw over. En dat is ook niet zo mooi. Want ons ideaal is de vara en wij kijken naar de tros...

Met die kleuren is het trouwens ook wat moois. Ofschoon de kro zich presenteert in rood, geel en blauw moet u wel beseffen dat dit een zuiver geel-witte omroep is. En dan gaat het er maar om, of u dit mooie kleuren vindt of, zoals iemand eens stelde, denkt: het hemd is nog aardig schoon, maar de onderbroek is vuil geworden.

Leuk, radio en t.v. Je hebt tenminste iets om over te praten. Maar zodra het om andere zaken gaat, als b.v. politiek, blijkt pas, hoe weinig men zich werkelijk voor de zaken interesseert. Je kunt uit de stellingen en denkbeelden die men verkondigt zonder meer afleiden tot welke krant men zich de laatste tijd bekeerd heeft.

Want wanneer je goed luistert bemerk je, dat het steeds weer een klein en waarschijnlijk bovendien verkeerd begrepen stukje is uit het hoofdartikel, dat diepzinnig als eigen inzicht wordt gespuid. Waarop de spreker elkaar vol verstandhouding aanzien en zeggen: jaja, wanneer wij naar eens aan de macht waren zouden wij samen het vaderland best redden. Maar men zou waarschijnlijk alleen velen verlossen van de noodzaak om verder te leven. Vooral zeer bepaalde slaggers en banketbakkers schijnen zich steeds weer geroepen naar helaas nog niet uit verkoren te gevoelen.

Einde van de badinage. In alle ernst: wanneer je werkelijk denkt de mensheid te kunnen redden door elke mens te naken tot een nummers, tot een factor uit een computer draai je toch alles wat te naken heeft met menselijkheid en menszijn ondersteboven?

In de mens is het eerst de geest, die leven moet. Maar dat wil ook zeggen, dat die mens emotioneel een bepaald evenwicht, een zekere vrede moet kunnen vinden. Dat wil zeggen, dat die mens een doel en een streven moet kennen dat bij hen past. Dat wil zeggen, dat die mens steeds in staat moet zijn zich deel te gevoelen van alle anderen door voortdurend meer aan te voelen wat in die anderen leeft, door steeds weer te luisteren naar hetgeen die anderen denken en zeggen.

Alleen op die wijze kun je komen tot die innerlijke vrede, dit deel zijn van het geheel, dat voor de mens een voorwaarde is wil hij de werkelijke innerlijke vrede bereiken.

Maar dat is er juist niet bij. En al wordt dit wel eens meer door ons naar voren gebracht, in deze dagen meende ik, dat dit wel bijzonder actueel was.

Trouwens, wanneer wij eerlijk zijn moeten wij toegeven, dat dergelijke dingen lang niet voldoende gezegd worden. Wat hebben wij aan een wereld vol van logen en onen? Socialogen, ecologen, psychologen, astronomen, physionomen enz.

En opstand is tegenwoordig zo in, dat er zelfs als dames zijn die het niet eerlijk vinden dat er alleen astronomen zijn, Zij willen ook een astrotante hebben.

Wat hebben wij aan alle specialisten wanneer zij steeds meer geïsoleerd gerekend in hun eigen specialistische wereldje zonder ooit te beseffen wat er in anderen leeft?

Wat is een chirurg werkelijk waard, wanneer hij geen begrip meer heeft

voor de angsten en de gevoelens van zijn patienten?

Wat is een politicus waard, wanneer hij niet meer kan beseffen wat zich afspeelt in die gewone mensen die hij probeert te regeren? Wat is een vakbondsman waard wanneer hij voortdurend met kreten het maatschappelijk welzijn van de zijnen bevordert en hen gelijktijdig geestelijk ten gronde richt?

Dat is de soort vragen, die wij ons moeten stellen in deze tijd. Want dit leven is niet alles. Dit leven is alleen maar een fase en al wat je in dit leven wordt, betekent, is de dragende factor voor je eerste besef en eerste ontwikkeling in de wereld, waarin wij als geest voortleven.

Dit betekent dat iemand die zich altijd weer beroept op zijn eigen wijsheid en anderen afwijst geïsoleerd is en mogelijk lange tijd moet ronddolen in een halfduistere wereld vol van zijn eigen waanbeelden: zonder te kunnen ontsnappen aan zichzelf, daar hij niet meer gewend is naar anderen te luisteren, om steeds weer door zijn gevoel tenminste te zoeken naar iets, wat nog resoneert.

Wanneer je dood gaat is er geen vakbond die voor je op kan komen en al is het mogelijk wel eens geprobeerd, in de sferen is nog steeds geen vakbond voor zo juist overledenen opgericht.

Zoals er in de sferen geen politiek bestaat, waarmee je de evenwichten zodanig kunt manipuleren dat jijzelf en mogelijk zelfs een ieder voor altijd in de eeuwige zaligheid kan leven. Want een ieder staat voor zichzelf in en is voor zichzelf verantwoordelijk in die wereld.

Kortom, in de wereld van de geest besta je alleen werkelijk wanneer je voortdurend contact hebt met anderen. Het betekent begrip, meevoelen en niet je eigen kennis stellen boven die van anderen, maar steeds weer bewustzijnsinhouden vergelijken, zoeken naar eenheid, zoeken naar datgene, waardoor je samen meer kunt zijn dan een ieder apart.

Omdat dit het voorland is van elke mens zeg ik, dat het op uw wereld de verkeerde kant is uitgegaan. Want het is zeker de verkeerde kant, wanneer er al mensen zijn, voor wie behoud van auto en rijbewijs meet waard is dan een kinderleven, wanneer bij anderen gelijkhebben en opkomen voor eigen stellingen belangrijker wordt dan het levensgeluk van velen.

In uw wereld lijkt de spitsvondigheid en de mogelijkheid elkander tijdelijk te verslaan meer te tellen dan het geluk van andere mensen. En dit lijkt mij iets, waaraan men zou moeten werken, waarin men een ommekeer zou moeten veroorzaken.

O, ik heb respect voor al die mensen, die zo handig werken met de wet en alles zo doen dat het juridisch juist is. Ik heb bewondering voor al die mensen, die zich rijk stelen met gebruik van wettelijke middelen, zich beroepende op de democratie en Gods geest, die hun arbeid toch zo kennelijk zegent.

Ik heb er respect voor, want zij geloven daarin. Maar ik beklaag hen ook. Want hoe eenzaam zijn zij, welke een automaten, welke door het onbekende genipuleerde marionetten warden zij. Waar is hun ware geestelijke leven gebleven?

Wij zouden heel veel van alles, wat men nu heilig heet eindelijk eens ondersteboven moeten gooien. Wij zouden eindelijk de verborgen kanten van de mens, zijn verborgen gevoelens en drijfveren eens eerlijk en openlijk moeten etaleren, opdat de mens kan weten wat hij aan een ander heeft.

En bovenal zouden wij eens minder abstracties in de plaats moeten stellen van de nenselijke belangrijkheid en de nenselijkheid, de nenselijke belangrijkheid waarnaar men toch op aarde altijd weer streeft.

Dat is mijn konklusie. Uw wereld lijkt misschien u een mooie en goede, maar wanneer je haar vanuit de geest beziet dreigt u tot antipoden van de harmonie te verworden.

En dat is niet goed. Hebt U commentaar?

x U sprak over een concern dat vestigingen sloot. Ik wil uw oordeel niet aantwifelen maar meen dat de konkurentie o.m. uit Japan anders zo groot zou worden dat er dan nog minder werk....

- Ik ken het argument

x Ik meen, dat men wel degelijk aan de sociale kant gedacht heeft en inkrimpt om erger te voorkomen.

- Vanuit de huidige benadering hebt u volkomen gelijk Ik stel er echter wel iets tegenover:

Wanneer wij nagaan, welke winsten toch nog gemaakt worden en zien naar het patent potentieel dat tendele reeds actief kan zijn en tendele binnenkort door aanvraagbevestiging actief kan worden, kom ik tot de konklusie dat de sluiting van deze vestigingen niet bepaald onvermijdelijk en noodzakelijk zou zijn.

U zegt, dat u in dit geval moet denken aan termen van een te zware konkurrentie. Dat kan waar zijn voor een of enkele producten. Het is echter niet meer waar wanneer je uitgaat van het productiepotentieel in vele verschillende richtingen dat in de bestaande firma waarover wij beiden denken te spreken wel aanwezig is, maar voor een groot deel wordt overgeheveld naar bedrijven elders - die goedkoper kunnen werken.

Het is dus niet onvermijdelijk, maar schijnt onvermijdelijk omdat men niet uitgaat van verandering en omscholing hier, maar slechts wil uitgaan van een eens voor dit bedrijf bestaande mogelijkheid, die nu inderdaad in het gedrang begint te komen.

Om geheel eerlijk te blijven moet ik het volgende hier tegenover stellen: wij dienen ons eveneens te realiseren, dat de eisen die de arbeiders ook in deze vestigingen stellen te hoog zijn voor hun ogenblikkelijke prestatie.

Ik formuleer dit zo, omdat het in feite niet hun werkelijk prestatie potentieel betreft. Met goede wil en enige omscholing zouden de meesten veel meer en veel beter kunnen presteren.

De firma in kwestie gaat het echter niet om deze mogelijkheden, maar om het feit dat de productie op dit ogenblik zoals zij loopt en onder de omstandigheden waaronder zij tot stand komt voor haar niet meer rendabel is.

Wat dit betreft kan je terecht zeggen dat het te hoge loonpeil in het geheel van nederland de rendabiliteit van bedrijven aantast, zeker wanneer zij voor hun afzet deels of geheel op het buitenland zijn aangewezen; zodat in vele bedrijfstakken de afzet inderdaad aanmerkelijk is gedaald en men markten prijs heeft moeten geven aan anderen die in hun land goedkoper en evengoed of bijna even goed produceren.

Daarbij mogen wij echter niet over het hoofd zien, dat vele van die bedrijven - niet alle - door enige veranderingen in het productieproces en een juister aanpakken van de verkoop aan het buitenland nog wel degelijk producten kunnen voortbrengen, die goed verkoopbaar zijn mits zij worden aangepast aan de wensen en eisen van de kopers.

Kortom, er zijn nogal wat bedrijven die door een juister handelen en een betere keuze van product en productiegang zowel hun afzet en daarmee de productie zowel als de werkgelegenheid zouden kunnen opvoeren.

Dat dit nog steeds in onvoldoende mate gebeurt is te wijten aan het feit, dat men van de nu bestaande gewoonten zou moeten afwijken en de belangrijkheid van bepaalde leidende persoonlijkheden in het geding zou kunnen komen.

Ook in het door ons bedoelde geval is er sprake van enige onwil om van een eenmaal bestaand productie en afzetpatroon af te wijken, waardoor moeilijkheden ontstonden en bepaalde vestigingen inderdaad opgeheven moesten worden.

x Ik ben niet zo goed met deze zaak bekend dat ik U kan tegenspreken.

- Ik kan U een aanwijzing geven die u misschien kunt nagaan. Het bedrijf waarover wij beiden spraken in eerste instantie zonder dit te noemen, heeft een dochter - of zuster- bedrijf in het buitenland dat op het ogenblik optreedt als konkurent van de nederlandse moedervestiging en wel met goedvinding van het concern.

Dit kunt u m.i. wel nagaan. Wanneer u de bevestiging hiervan dan vindt zult u mogelijk ook de aanvaardbaarheid van de rest van het door mij gestelde iets hoger inschatten.

Ja, de mensen denken wel dat je zodra je dood bent niets meer weet omtrent de economie, maar wanneer je ook maar een enkele maal dicht bij de wereld komt ontdekt je al snel, dat je eenvoudig niet nabij de mensen kunt komen zonder iets van hun gedachten op te nemen. En ojee, wat denken er veel mensen aan de centen.....

x Het gestelde is zeer wel denkbaar, omdat het concern zich zo mogelijkheden schept voor de toekomst. Die kans zit er wel degelijk in.

Omschakeling is een kwestie van risico's die zeker in een land als Nederland met vele werkelozen waar toch een grote vraag naar arbeidskrachten is.....

- Er is geen gebrek aan arbeiders, maar wel een te veel stellen van eisen t.a.v. de plaats, waar men werkzaam wil zijn en waar niet. De mensen worden niet gedwongen voor hen geschikte arbeid aan te nemen. Men kan dus eisen stellen en ondertussen een inkomen behouden dat meer dan voldoende is voor de eerste levensbehoeften en desnoods nog wat zwart werken er bij.

Op zich mogelijk zeer sociaal, maar het betekent wel dat er geen prikkel bestaat om arbeid aan te nemen waarin men zich - altans voorlepig - niet zo snel thuis zou gevoelen.

Werkelozen ondanks vraag naar arbeiders is dus geen kwestie van starheid, maar eerder het gevolg van bepaalde sociale omstandigheden waardoor en waaruit die onwil om zich ook naar enige moeilijkheden op de hals te halen is ontstaan.

Ook het volgende punt ziet men al te vaak over het hoofd: Werkgevers hebben vaak de neiging om te betalen aan de hand van diplomas en niet aan de hand van het feitelijk verrichtte werk en de kwaliteit daarvan.

Zouden werkgevers bereid zijn, elke baan te betalen volgens de onaangenaamheid en inspanningen daaraan verbonden plus de geleverde prestatie, dan zouden buitenlandse arbeiders niet zo belangrijk meer zijn, omdat ook nederlanders zich dan graag voor het verrichten van die werkzaamheden zouden lenen.

En dit zou in nog meerdere mate het geval zijn, wanneer de sociale uitkeringen minder gericht zouden zijn op een behouden wat je hebt en redelijk leven zoals je placht te doen. De bereidheid tot werken zou bij velen groter worden, wanneer men eerder eisen tot aanvaarden van werk zou stellen en een lagere uitkering zou geven dan nu gemiddeld het geval is.

Waarmede ik hoop ook de beide kanten van dit probleem redelijk duidelijk belicht te hebben. Er zijn natuurlijk nog heel wat meer facetten in dit probleem, maar de door mij genoemden zijn wel de voornaamste.

Wij kunnen natuurlijk de politieke kant van de zaak bezien en dan konstateren, dat een verminderen van de uitkeringen niet zonder meer haalbaar is, wij kunnen spreken over behoud van de koopkracht enz. Maar u weet zo goed als ik, dat men middels enkele op zich eenvoudige maatregelen op ambtelijk terrein en al even onschuldige ingrepen op politiek gebied een soort ophaalbrug kan maken, waardoor men in feite het gestelde door kan voeren, zonder dat er gehoor zal zijn voor degenen die zich hierdoor in hun rechten voelen aangetast.

Zoals ons ook bekend is, dat bepaalde zaken die haalbaar zijn opeens niet haalbaar heten, wanneer iemand de lust niet heeft om ze te halen, nietwaar?

Je kunt natuurlijk ook opmerken, dat heel wat mensen uitgaan van het standpunt dat men de economie religieus moet bedrijven met het gevolg dat in vele gevallen de religie een economische stimulans is geworden, die tot een te dogmatisch optreden pleegt te voeren. Je kunt wel zeggen, dat de economie haar vermogen zich aan te passen aan de werkelijke omstandigheden steeds meer verliest door het er in optreden van een te grote reeks leerstellingen.

Kortom, ik geef toe dat er nog wel duizend andere kanten aan ons probleem te ontdekken zijn. Maar wanneer wij spreken tot niet experts is het zakelijk en verantwoord, alleen de meest saillante zaken er uit te lichten en zo het wezenlijke konflikt duidelijk te maken. Want al het andere vloeit in feite mede uit de beide door mij genoemde punten voort.

Zo vrienden, dat waren dan enkele politico-economische commentaren. Ik hoop echter, dat hetgeen gezegd werd vooral voor u een aansporing kan vormen om ook vooral uw eigen leefwijze bij anderen haalt het toch niets uit - eens onder de loep te nemen en u eens af te vragen in hoeverre u poogt begrip te ontwikkelen voor de denkwijzen, maar ook de leefwijze en reacties van anderen.

Wanneer dit begrip groter wordt betekent dit niet, dat u ook altijd vriendelijker zult reageren, wel dat uw reacties doelmatig en bewust zullen zijn en daarnaast dat u, inplaats van een vergroten van tegenstellingen, dezen in feite steeds doet afnemen, zodat uw contact met de medemens steeds groter van betekenis zal worden.

Het zal U duidelijk zijn, dat langs deze weg meer en meer ook enige bevrediging gevonden kan worden voor de door mij genoemde mystieke eenheidshunkering, die ondanks alles een van de drijfveren blijft van mens en geest tot het ogenblik, dat het blijvend bereikt is.

Hiermede moet ik eindigen en dank U voor uw aandacht.
Goeden avond.

Goeden avond, vrienden.

U hebt zich een groot deel van de avond al bezig gehouden met de actualiteit, politiek en wat dies meer zij en nu bent u nog niet van ons af, want nu volgt nog een stukje onder het motto esoterie.

Het is natuurlijk moeilijk om over dit onderwerp iets nieuws te zeggen, want de meeste mensen denken, dat zij er alles vanaf weten. Dat komt doordat de meeste mensen nog niet eens in staat zichzelf te begrijpen en daardoor ook geen grips hebben op het wezen van de esoterie. De aanwezigen uitgesloten. Want wanneer u hier komt nemen wij aan, dat u ofwel reeds geestelijk bewust bent danwel u noezzaam losworstelt uit een periode van geestelijke bewusteloosheid.

Wanneer je begint over esoterie zo denken de meeste mensen onmiddellijk aan duister, verborgen en geheim. Over het algemeen is het grootste geheim echter datgene, wat op de meest opvallende plaats verborgen is. Want de mensen, die naar geheimen zoeken zien de dingen die voor hun neus liggen gemeenlijk toch niet.

Zo is het trouwens ook met alle geheimen van het leven; de mensen draven er voortdurend aan voorbij en daarom weten zij ze niet. Nu wil ik proberen een paar van die dingen kort uiteen te zetten.

Allereerst dan deze: Wanneer u uw eigen leven beschouwt en u afvraagt of u hoe dan ook zonder al wat er vooraf gegaan is uw leven zoudt willen uitwissen, zult u neen zeggen.

Het beginsel van besef, waarom je je leven ondanks alles liefhebt en zoudt willen aanvaarden is de eerste stap in de richting van een esoterische bewustwording.

Want alleen door de aanvaarding van het leven en de kracht van het leven in jezelf ondanks alles vindt je het eerste rapport met de levende oorkracht, die in je schuil gaat.

En ten tweede moet u onthouden dat de mensen die zeggen, dat zij de waarheid kennen, niet weten wat waar is, omdat de waarheid iets is wat niet gezegd kan worden, daar de waarheid zich voortdurend onttrekt aan de redelijke vermogen van de mens. Maar dat wist u al.

De essentie van de waarheid is n.l., dat zij altijd gelijkblijvend en al omvattend is. En dit betekent dat alle z.g. waarheden die als varianten ontstaan niets meer of minder kunnen zijn dan een variatie op het zelfde thema.

Zodra je dit gaat beseffen zoek je naar een en hetzelfde in alle dingen en vindt je altans een breukdeel van de waarheid die noodzakelijk is om je bewust te worden van de werkelijkheid.

Wat ook nog eenvoudig is. Maar wij hebben nog meer te bespreken. Want zo eenvoudig maken wij het u nu ook weer niet. Wanneer u hier komt za moeten er ook nog een paar esoterische zweetdruppels gelaten worden: al is het maar om u het idee te geven, dat u ook wat gedaan hebt.

De kern van alle dingen is het onbekende. Dientengevolge is het nogal onverstandig steeds weer naar de kern te zoeken. Want die is en blijft onbekend. Het is beter, het bekende te onderzoeken en de gelijke factor is al het bekende zodanig te fixeren dat wij voor ons zelf kunnen constateren dat er in het leven altans iets is, wat duidt in de richting van de kern waaruit wij leven.

Nu nog een paar stapjes en dan hebt u het ergste al weer gehad: Wanneer wij proberen om te zien naar alles wat rond ons is zullen wij naarmate wij verder proberen te zien ook meer duister zien.

Dit is een begrijpelijk verschijnsel, daar wij nog niet in staat zijn werkelijk licht van werkelijk duister te onderscheiden.

Het enige licht dat wij kennen is ons eigen licht en dat zijn uiteindelijk naar nachtpitjes, terwijl wij door het licht van de zon verblind worden en nog niet in staat zijn dat te verdragen.

Daar waar het licht van de zon valt zien wij geneenlijk duisternis omdat wij te zeer gewend zijn aan het nachtpitje dat wij zelf zijn. Iemand die dit gezegde eens aan wilde halen versprak zich en had het over de nachtspiegel. Zo laag wil ik u nu weer niet aanslaan.

Wanneer u echter begint te begrijpen dat duister en onvermogen in feite zaken zijn, die het bestaan van licht en vermogen aangeven, komt u meestal weer wat verder:

De ware esotericus gaat n.l. niet uit van het negatieve dat aanwezig is, maar neemt aan dat dit negatieve in zich impliceert dat de tegenstelling ook aanwezig is. Wanneer die tegenstelling bestaat en wij kunnen aan de hand van het negatieve beeld het positieve beeld voor onszelf opbouwen, dan kunnen wij ons daarop zoals de ware esotericus koncentreren, ons er op beroepen en zo een evenwicht voor onszelf leren scheppen waarin positief en negatief versmelten tot een werkelijkheids beeld.

Kon kon, zo vlug spreek ik nu ook weer niet. Wij hebben nog een enkel punt, dat in zich wel zeer eenvoudig is: Op het ogenblik dat u voortdurend bezig bent te spreken over harmonie is de harmonie al lang met de muziek mee.

Maar op het ogenblik dat u zich harmonie realiseert en haar probeert te ervaren zonder haar verder te ontleden beleeft u het gevolg van een zich steeds verder uitbreiden van het harmonische principe rond U. En dan is de muziek van de sferen alleen naar een nevenverschijnsel in het geheel van de bewustwordingsmogelijkheden die u dan kunt krijgen.

En dat was het dan. Eigenlijk is het maar vreemd. Zolang bezigt bent om dit soort zaken te bespreken probeer je alles zo redelijk mogelijk te definiëren.

Ik heb dit dan ook zo goed mogelijk gedaan. Maar ja, esoterie is abstrakt. Wanneer esoterie concreet was werd zij onmiddellijk in het beton van de menselijke rede gegoten worden. Maar dan zou zij niet meer van de grond kunnen komen.

En wanneer de esoterie niet meer van de grond kan komen, hoe kun je er dan nog geestelijk mee naar de hemel vliegen? Dientengevolge moet u vooralles onthouden, dat esoterie te allen tijde iets is wat niet helemaal te vatten is.

Het is iets, wat je beleven kunt, maar niet iets wat je neer kunt leggen in woorden of uitkunt tekenen. Op het ogenblik dat u denkt dat U een schema kunt maken van de bewustwording weet u zeker, dat u aan deze laatste nog niet toe bent.

Wanneer u echter probeert vanuit uw gevoelens de esoterie te beleven en zo vanuit uw gevoelens uw eigen leven te ervaren en steeds meer vreugde te vinden in uw leven ondanks alles, erkennende dat je door te leven ook zo ontzettend veel hebt, kom je als vanzelf tot het punt waarop het erkennen van de belangrijkheid van uw leven voor u zelf een krachtbron gaat worden.

Want dat is een direkte lijn die je in je vindt, een lijn die voert naar de innerlijke bron. Die bron vindt je, maar je moet er niet al te krampachtig naar zoeken. Want er zijn mensen, die zoeken naar de innerlijke bron en wanneer zij die dan niet meteen vinden onmiddellijk in de innerlijke put gaan zitten. En dat is niet de bedoeling.

Er zijn trouwens mensen, die kennelijk zich ten doel gesteld hebben hun medmensen vooral aan die laatste te helpen: zij nemen een putter, geven hun leerling een por, smijten hen in the hole en laten hem dan rustig in de put zitten. Wat erger is, zij halen de vlag niet eens weg, kennelijk om te voorkomen, dat een andere leraar zijn leerlingen even gemakkelijk de put in werkt.

En nu ik het over een vlag heb: u hebt mogelijk wel eens gezien hoeveel mensen voortdurend met een vlag staan te wapperen. Daarom is het goed, het volgende te onthouden:

Wanneer de mensen iets met veel vlaggen versieren is het vraagwaardig hoe echt het alles wel is. Dus wanneer er een vlag hangt en u denkt, dat zij nieuwe haring betekent, moet u het rproduct wel even bezien op ouderdom en herkomst.

En wanneer de vlag wordt aanprezen als symbool voor het enige land waarin het de moeite waard is om te leven dient u zich te realiseren dat dit voor de vendelzwaaiër mogelijk waar is, maar niet voor U. Want een land waar het zo goed is wordt te vol, zodat er geen ruimte meer overblijft om met een vlag te wapperen.

O, is dit vaderlandsliefde, die ik door het slijk sleur? neem mij niet kwalijk. Maar men heeft uit vaderlandsliefde al zoveel door het slijk gesleurd dat het niet meer dan rechtvaardig is dat zijzelf ook eens aan de beurt komt.

Trouwens, al die symbolen. De nederlandse leeuw. Zegt die nu miauw of is hij een voorloper geweest van de MGM: drie keren brullen en dan begint de ellende.

En dan die nederlandse naagd. Dat is natuurlijk folklore, dat kan niet anders. Maar als je haar samen met die leeuw op stap ziet gaan

zij met de vlag en die gekke helm op haar hoofd rijst bij mij de vraag of uw voorvaderen gedacht ghebben aan zichzelf als leeuwen geboren onder virgo of hun land beschouwden als een virgo, geboren onder leo. Of mogelijk is het een inkarnatie van mevr. Simosz, Hasselaar, herboren als een Jeanne d' Arc omdat de regering het alleen niet meer kan redden. Maar laat ons eerlijk blijven. Nederland is een goed land. Een heel goed land. Over de mensen kun je nisschien nog wel iets zeggen, maar het land is uitstekend.

En zo leeft u dan hier in het land, waar het leven goed is zo gezegd. En als u de zegeltjes inlevert krijgt u nog kontanten terug ook geloof ik. O, was dat een zeeuws meisje? Dan hebben wij meteen een motto: ik worstel en kom boven wanneer een ander mij niet laat verzuipen. O jee, dat is politiek en dat mag ik in dit deel van de bijeenkomst dus in feite niet zeggen.

Maar waar het om gaat is het volgende: Wanneer je je leven werkelijk eens nagaat, zijn er heel wat dingen, waar je over kunt lachen, er zijn heel wat dingen waar je een sneer op kunt plaatsen.

En een sneer - dit voor de onschuldigen - is dus een engelse hatelijkheid die in uw land op steeds meer dingen steeds meer toepasselijk wordt. Ofschoon degenen waarop men sneert er vaak onpasselijk van worden, maar dat lijkt mij dan toch weer passend.

Wat wij moeten doen is gewoon eens proberen door de ellende heen te kijken. Ook bij onszelf. In het leven zijn er altijd weer allerhande dingen, waar wij het niet mee eens zijn. De mensen hebben het ontzettend zwaar. Neem die dronkaard die zo erg beefde, dat hij naar de helft binnen kreeg. Wanneer je alleen eens berekent, wat de man daardoor in feite aan belastingen te veel betaald heeft ...

Je kunt er een drama van maken, maar je kunt ook zeggen: het heeft zijn goede kant, want de man krijgt tenminste nog iets binnen. En wij? Wij staan tegenover het leven en zouden er gaarne met volle teugen van willen drinken, maar op de een of andere manier hebben wij de bibberatie. Dan krijg je niet alles binnen, wat je begeert.

Aan de andere kant: wees dankbaar dat je leeft. Wanneer je denkt dat je lichaam het niet zo goed meer doet en u legt uw hand op de pijnlijke plaats in de rug terwijl u gebogen verder strompelt, dan moet u naar denken; dat ik nu zo kronk ga heb ik toch te danken aan het feit dat ik zo lang rechtopgestaan heb.

Zoek de goede dingen in het leven. Er zijn mensen die er zich over beklagen dat zij een kater hebben. Tot hen wil ik zeggen: bedenk dan even hoe lekker het gisteren was.

Maar ja, dat gaat kennelijk in deze tijd niet meer. Nauwelijks heb je je kater of daar komt de dierenbescherming al aan om het arme dier te kastreren. En waar haal je dan je volgende roes vandaan?

Laat ons redelijk blijven. Je kunt niet alles hebben, maar er is in het leven toch altijd weer veel, dat de moeite werkelijk waard is. Er zijn in ons heel wat flitsen van licht en toch komen er ogenblikken dat je denkt: is dat nu het leven waarvoor ik dankbaar moet zijn?

Niets is blijvend. Alles verandert. Stel je eens voor, dat alles gelijk zou blijven. Stel u voor dat u hier nu zit en dat u over een eeuw hier nog zit - ook degenen die net met de neus bezig waren.

Dat is toch niets. Alles moet veranderen. ook geestelijk. In jezelf verandert er voortdurend iets. Het blijft niet gelijk, ook al vonden wij het nu juist zo goed.

Wij moeten blij zijn dat er een ontwikkeling, een verandering is. Want alleen door die ontwikkeling en die veranderingen kunnen wij toch weer iets van aanvaarding en waardering voor ons bestaan terugvinden en daardoor steeds meer licht aantrekken waardoor ons bestaan een steeds grotere en meer blijvende waarde voor ons krijgt als licht, als vreugde,

als liefde voor de kosmos en al het bestaande. En zo wordt de veranderlijkheid op de duur door ons beheerst dank zij de verkregen innerlijke kracht.

Wanneer wij dit kunnen bereiken, zijn wij er. En u hebt een groot voordeel. Eens heeft de boëdda dit ook bereikt. Maar de arme ziel heeft er drie dagen voor onder de baob boom gezeten. Toen kwan Mara, de bittere met zijn dochters. Hij dacht, dat hij daarmee wel iets zoets kon maken, maar voor hem werden het bitterkoekjes en geen taartjes. Daarna wierp de duivel nog zijn gehele leger in de strijd, maar dat werd weggevaagd. Want wat er ook gebeurde, de boëdda bleef gewoon zitten.

U hoeft dat niet te doen. U hoeft er niet voor te gaan zitten, u kunt gewoon voortgaan. U hebt geen slakken nodig die op uw hoofd gaan zitten om te voorkomen dat uw hersens het kookpunt bereiken, geen griezelige oobra om u schaduw te geven.

Het enige wat u nodig hebt is vertrouwen in uw leven. Niet in uzelf. Dat hebben de mensen gemeenlijk toch wel. En wanneer zij het niet hebben vertrouwen zij zo op het wantrouwen dat zij tegenover zichzelf koesteren dat zij zich aan mensen toevertrouwen die zij anders nooit vertrouwen zouden.

Besef het dus gewoon maar: esoterie is het vinden van die ene factor die wij overal kunnen vinden: het goede, de aanvaarding van het bestaan. Hoe meer wij het feit dat wij leven bestaan, veranderen kunnen aanvaarden op een vreugdige en positieve wijze, hoe sterker de kracht van het licht in ons zal worden en hoe gemakkelijker wij datgene wat anderen langs vele moeizame en duistere paden als de mystieke esoterie nastroven.

Want geloof mij, de esoterische waarheid ligt vlak bij. Daarom juist lopen de meeste mensen er aan voorbij.

En dat was het. Ik sprak wat vlugger om mijzelf te vriend te houden door genoeg te zeggen en toch het medium te vriend te houden door het niet te lang te maken. Zelfs u heb ik te vriend kunnen houden, want de meesten hebben mij nog niet kunnen volgen. En als u mij niet hebt kunnen volgen denkt u maar, dat het een kamerzitting is geweest.

Wat ons tot het slot brengt:

Ik zie ik zie ik zie wat jij niet ziet. Ik zie het wel, jij ziet het niet. Ik heb het toen allang gezien. Vandaar, dat ik daaraan nu wat verdien. Ik ben het orakel, spreek de woorden en geef mijn visie iedereen. Ik geef mijn wijsheid als het ware per fragment en a contant te leen. Maar kan ik slechts fragmenten geven en waarlijk nog orakel zijn of moet mijn visie positiver en ook meer alomvattend zijn? Wanneer ik spreek van enkele dingen, van gebeuren dat weer in de tijd vergaat aah, dan spreek ik van zaken die u wel frapperen, maar waarvan de in U uiteindelijk ontgaat.

Neen. Ik zou u een ding willen leren: moet ik dan een orakel zijn mijn visie wat steeds het totale. Ik zoek het niet in feit en kleine brokken van de werkelijkheid. Ik zeg U dit: u bent een deel van de totale eeuwigheid. U bent geboren uit het licht en zult tot licht altijd behoren en door het licht trekt u in tijd uw sporen. En zo het lot u overvalt: het was reeds vastgelegd. U hebt gekozen op uw weg en zo wordt u gezegd: dit is een deel van licht. En wie uit schijn van duisternis het lichte puurt is iemand, die reeds in de stof stil in de hemel gluurde.

Goeden avond.

(vragen en het schone woord
bekort.)

d.d. 21 maart 1980